

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ**

**YASAMA DÖNEMİ**

24

**YASAMA YILI**

3

**(10-74) - HABERLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜNE VE ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİNE  
YÖNELİK İHLALLERİN TESPİTİ VE ÖNLENMESİNE İLİŞKİN TEDBİRLERİN  
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

**TUTANAK DERGİSİ**

**21 Mart 2013 Perşembe**

**(10-74) - HABERLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜNE VE ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİNE  
YÖNELİK İHLALLERİN TESPİTİ VE ÖNLENMESİNE İLİŞKİN TEDBİRLERİN  
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

**GÖRÜŞME TUTANAKLARI**

**21 Mart 2013 Perşembe**

---0---

**K O N U**

**Sayfa**

**TÜRK TELEKOM A.Ő. ve TÜRK SAT Kurumunun sunumları**

**1:29**

**İ Ç İ N D E K İ L E R**

**Sayfa**

**BİRİNCİ OTURUM**

**1:14**

Mehmet ATALAY (TÜRK TELEKOM Operasyon  
Başkanı)

1:4, 7, 9:14

İlhan CİHANER

(Denizli)

2:3, 6:7, 8:9, 13

Ali ERCOŞKUN

(Bolu)

3

Yusuf BAŞER

(Yozgat)

4

Yılmaz TUNÇ

(Bartın)

4:5

Şuay ALPAY

(Elâzığ)

5:6

Mihrimah Belma SATIR

(İstanbul)

6

Bilal UÇAR

(Denizli)

7

Erdal AKSÜNGER

(İzmir)

7:8, 12:14

Hamza DAĞ

(İzmir)

8

## İKİNCİ OTURUM

15:29

|                                                                            |              |                     |
|----------------------------------------------------------------------------|--------------|---------------------|
| Cenil SAĞIROĞLU (TÜRKSAT Genel Müdür Yardımcısı)                           |              | 15:18, 21:25        |
| Hamza DAĞ                                                                  | (İzmir)      | 18:19, 27           |
| Yılmaz TUNÇ                                                                | (Bartın)     | 19                  |
| Ali ERCOŞKUN                                                               | (Bolu)       | 19:20               |
| Erdal AKSÜNGER                                                             | (İzmir)      | 20:21, 24:25, 26:29 |
| İlhan CİHANER                                                              | (Denizli)    | 21:24, 26:27, 29    |
| Şirin ÜNAL                                                                 | (İstanbul)   | 23, 24              |
| Süleyman KUZU (TÜRKSAT Uydu Hizmetleri Kurumsal Çözümler Direktörü Vekili) |              | 23:24               |
| Bilal UÇAR                                                                 | (Denizli)    | 27                  |
| Mehmet S. KESİMOĞLU                                                        | (Kırklareli) | 27:28               |

**Açılma Saati:** 11.02

**Kapanma Saati:** 12.58

## BİRİNCİ OTURUM

21 Mart 2013 Perşembe

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Zeyid ASLAN (Tokat)

BAŞKAN VEKİLİ: Yusuf BAŞER (Yozgat)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

0

BAŞKAN – Arkadaşlar, toplantı yeter sayımız vardır, toplantıyı açıyorum.

Bugünkü gündemimizde, TÜRK TELEKOM AŞ ve TÜRK SAT yetkililerini dinleyeceğiz.

Arkadaşlarımız hazırılar.

Arkadaşlarımıza söz vermeden önce, Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen? Yok. O zaman direkt başlayalım.

Önce, gelen ekipteki arkadaşları tanıtarak başlıyoruz...

Buyurun.

(Bürokratlar kendilerini tanıttılar)

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; ufak bir sunumumuz var. Onun dışında, tabii, soru cevap kısmına geçmek istiyorum.

Şimdi, biliyorsunuz, bu yasal dinlemeyle ilgili bir hukuki mevzuatımız var. Bizler, tabii, işletmiyoruz. İşletmecilerin görevi, müşterilerin, vatandaşların haberleşme hizmetini sağlamaktır. Tabii, asıl hizmetimiz bu iken kanuni çerçevede, yasal çerçevede başka yükümlülüklerimiz de var. Bugün anlatacağımız bu yasal dinleme hususu da bunun bir parçası, bizim yükümlüğümüzün bir parçası. Tabii, bunun Anayasa ve yasalarla çerçevesi çizilmiş şekilde. Bununla ilgili ben çok özet olarak ilgili yasa maddelerini ve Anayasa maddesini buraya koydum. Biliyorsunuz, Anayasa'nın 22'nci maddesi haberleşme hürriyetini kapsıyor. Aynı şekilde, bu Anayasa'nın 20'inci maddesinde de özel hayatın gizliliği konusu söz konusu. Bizler her ikisini de sağlamakla mükellefiz bu çerçevede. Konumuzla ilgili Türk Ceza Kanunu'nun özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlarla ilgili dokuzuncu bölümü var. Bir de 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişim denetlemesi ve iletişimin tespiti, dinlemesi ve kayda alınmasına ilişkin 135'inci maddesi var. Bunların tamamını bizim işletmecilerin yürütmesine ilişkin denetleyici ve icracı kurum olan TİB'in ilgili kanunu var bir de. Bunlarla ilgili, tabii, kanun maddelerini ve ilgili Anayasa maddelerini ben biraz daha açtım.

Bunlardan herhâlde daha önce Komisyona gelen ilgili kurumlarımız da bahsetmişlerdir. Bu eğer mevzu olursa, hani, bu çerçevede biz belki geri dönüş yapabiliriz.

Asıl, konunun teknik tarafına gelmek istiyorum. Yani, buradaki işlemler nasıl yapılıyor? Biliyorsunuz, efendim, bu 5271 sayılı Kanun esasında bu görevi yani yasal dinlemeye ilişkin prosedürü ve buradaki arayüzü, buradaki işlemlerin yapılmasını Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına bir görev olarak vermiştir. Buradaki temel görev, kanunda da belirtildiği şekilde, ilgili yönetmelikte de belirtildiği şekilde iletişime müdahale etmeden iletişim araçlarının diğer iletişim araçlarıyla kurduğu iletişime ilişkin arama, aranma, yer bilgisi ve kimlik bilgilerinin tespit edilmesine yönelik işlerdir. Şimdi, bu çerçevede biz işletmeciler... Burada bir şema var. Bu şemaya baktığınız zaman, en sağda ilgili kurumlar var. Bunlar adli ve istihbarat kuruluşlarıdır. Bu kuruluşlar esasında direkt Telekomünikasyon İletişim Başkanlığıyla irtibata geçmektedirler ve Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı sistemlerinin de bizim sistemlerle bir teknik altyapısı, bağlantısı mevcuttur. Bu teknik bağlantı üzerinden yapılan dinleme talepleri tamamen bizim görmeyeceğimiz şekilde TİB sistemleri üzerinden bizim santrallere ve ilgili veri sistemlerine geliyor ve herhangi bir teknik sorgu neticesinde bu tür çağrı veyahut da data bilgisi içeriği yine bizim görmeyeceğimiz şekilde TİB'e tamamen elektronik ortamdan aktarılmaktadır. Bu, tabii, hem ses haberleşmesi için hem de veri haberleşmesi için bu şekildedir. Burada bir standartlaşma vardır yani dünyada, işte, genel, standart kuruluşlar var, telekomünikasyon standart kuruluşları ve onların belirttiği standartlar çerçevesinde tamamen güvenlik prosedürleri altında yapılmaktadır. Dediğim gibi, yani, bizim hiçbir personelimizin burada kimin, işte, yasal olarak dinlendiği, kime ilişkin bilgi alındığı konusunda herhangi bir bilgisi bulunmamaktadır. Bunu biraz daha prosedür şeklinde bir akım şemasında göstermek istedik. En sağda, bu ilgili kurumlardan görüşme veya IP ile ilgili tespit talepleri TİB'e gidiyor. TİB bununla ilgili bizim bildiğimiz hukuki ve teknik birtakım incelemeleri yapıyor, daha sonra bunları işletmecilere, bizlere yani TÜRK TELEKOM'a yönlendiriyor. Orada birtakım kayıt işlemleri yapıldığını biliyoruz, hani, o ilgili mevzuatı gereği. Daha sonra, buradaki çağrılar veyahut da görüşmeler aktif olduğu zaman bu görüşme içerikleri de otomatik olarak TİB'in sistemlerine yönlüyor ve TİB'in sistemlerinden de ilgili kuruluşlara gitmektedir.

Bir diğer konu, bunlar tamamen güvenli şekilde yapılmaktadır, bu demin bahsettiğim işlemler. Gerek bizimle TİB arasındaki bağlantılar gerekse bu bizim santraller içerisindeki her türlü bağlantı gizli ve güvenli bir şekilde yapılmaktadır. Bizim bile bunları görmeye herhangi bir yetkimiz bulunmamaktadır teknik olarak.

Bununla ilgili herhangi bir sorunuz var mı şu aşamada? Bir sonraki konuya geçmek istiyorum.

BAŞKAN – Siz devam edin, sonra soruları toplu şey yaparız.

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Evet, efendim.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Sermaye yapısı nasıl şu anda TÜRK TELEKOM'un?

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Efendim, TÜRK TELEKOM’un sermaye yapısı, şu an yüzde 30 hissesi hazineye ait, yüzde 15’i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem görmekte, halka arz edilmiş durumda, yüzde 55’i de bir yatırımcıya ait.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Kime ait?

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Ojer Telekom.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Hangi köken?

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Ojer Telekom, şu an İstanbul merkezli bir şirket ama yabancı ortaklar da var.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ortaklık yapısını merak ediyorum.

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Ortaklık yapısı içerisinde, Saudi Oger Grubu var, STC var, onlarla ilgili isterseniz -hani detaylı- size yazılı olarak belirtirim ama..

İLHAN CİHANER (Denizli) – Çok mu karışık?

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Yok karışık değil, yani bizim web sitesinde var zaten, hani, kime, neye ait olduğu var. Eğer, “Türk Telekom Grubu Yatırımcı İlişkileri” ne girerseniz orada çok açık var.

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – En son, soruları...

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Evet efendim, evet...

Bir de çok önemli olduğunu düşündüğümüz, hani bizim de işletmeci olarak çok arzuladığımız bu kişisel bilgilerin korumasına ilişkin hususlar var. Bu son Anayasa değişikliğinde özellikle bu kişisel bilgilerin korunması, güvenliği ile ilgili bir değişiklik olmuştu. Buna paralel olarak birçok yasal düzenleme de yapıldı. En son Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun elektronik haberleşme sektöründe kişisel verilerin işlenmesi ve gizliliğin korunması hakkında yayımladığı yönetmelik ile işletmecilere bazı yükümlülükler getirildi. Bu yönetmelik 24 Temmuz 2013’te yürürlüğe girecek ama biz Türk Telekom olarak buna ilişkin çalışmalarımızı tamamladık. Bununla ilgili çok geniş kapsamlı prosedürler tanımladık. Özellikle, kişisel verilerin işlenmesine yönelik detaylı prosedürler tanımlandı. Müşteri verileri, bunlara ilişkin yatırımlar yaptık. Yani, bunların veri tabanlarının tutulması, bunlara ilişkin işlemlerin kendi rızaları alınarak yapılması, ileriye yönelik yapılacak bütün işlemlerle ilgili haberlerin olmasına dair çalışmalar yaptık. Ve son olarak da, tabii, bu verilerin saklanması, altyapıya uyarlanması ile ilgili de teknik çalışma yaptık.

Ben bu kısa sunumdan sonra şunu söylemek istiyorum: Bizim tabii asıl işimiz haberleşme hizmetidir. Bizler bütün gelirlerimizi bu hizmetten elde ediyoruz. Bizim için asıl olan haberleşmenin güvenliğidir, güvenilirliğidir. Haberleşme ne kadar güvenilirse ne kadar güvenliyse bu bizim için o kadar önemli bir şeydir. Onun için biz her aşamadaki personelimizi, çalışanlarımızı, bu sistemlerimizi, bu kullandığımız sistemleri, altyapıyı buna uygun şekilde dizayn edip, buna uygun şekilde davranmasını

ve buna ilişkin çok titiz kurallar ortaya koyarak buna uyulmasını temin ediyoruz. Biz, tabii, bu işi her yönüyle -sununum başlığı gibi- yasal olmasını istiyoruz, buna uygun hareket etmek istiyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlarımızın tabii soruları olacak, sorularla devam edeceğiz.

Sayın Başer...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – TÜRK TELEKOMUN yurt dışındaki Alcatel, Siemens, Avaya gibi şirketlerden santral vesair temin ettikleri bilinmektedir. Bu santrallere ve baz istasyonlarına bilhassa üretici tarafından müdahale edilebiliyor mu? Oluyorsa bunlar hangi şartlar altında gerçekleştirilmektedir? Bu konuda denetlemeleriniz var mı? Sizden izin alınabiliyor mu? Sizden izin alınmadan müdahale mümkün mü? Bu türden müdahaleleri tespit etmeniz mümkün müdür? Herhangi bir kural dışı müdahale tespitiniz oldu mu? Tespit durumunda ne gibi müeyyidelere uyguluyorsunuz?

İkinci sorum: Kişisel, mahrem ve ticari gizli bilgilerin güvenliğini nasıl sağlıyorsunuz? Bu konuda çalışmalarınız nelerdir? Denetlemeleriniz var mı?

Son sorum: Santrale kadar olan telefon haberleşmesi güvenli mi? Santrale kadar olan hat üzerinde herhangi bir şifreleme yapılıyor mu? Bilgiler açıktan mı gidiyor? Bu hatta herhangi bir saplama yapılması durumunda tespit etmeniz mümkün müdür? Bu konuda sizi denetleyen, sızma testleri yapan kurum ya da kuruluşlar var mıdır?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Siz notlarınızı alın, tüm sorulardan sonra... Tabii, bugün, burada cevaplayabileceklerinizi cevaplırsınız kalan olursa onları yazılı, bilahare... Yani, tek tek şey yapmayacağız, bütünü bittikten sonra toplu devam edeceğiz.

Sayın Tunç...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de verdiğiniz bilgilerden dolayı teşekkür ediyorum.

Benim de birkaç sorum olacak: Konuşmaları kaydediyor musunuz Türk Telekom olarak, telefon görüşmeleri kaydediliyor mu? Eğer, ediliyorsa ne süre ile kaydediliyor? Yedekleme yapıyor musunuz? Bu konuda yasal olarak bir eksiklik olduğunu düşünüyor musunuz?

Kullandığınız cihazları yurt dışından mı temin ediyorsunuz? Kullanmadan önce güvenlik ve sızma testlerinden geçiren bir kurum veya kuruluş var mı? Varsa bu raporları Komisyonumuzla paylaşıyor musunuz? Yoksa bunun bir güvenlik açığı oluşturabileceğini düşünüyor musunuz?

TT NET ile Phorm arasındaki ortaklık sonrasında kişisel mahremiyete ilişkin çok ciddi kaygılar doğmuştur. Bu kaygıları giderici çalışmalarınız oldu mu? Ne tür çalışmalar yaptınız? Hangi tür testleri gerçekleştirdiniz? Herhangi bir ihlal tespitiniz oldu mu? Varsa ne tür yaptırımlar uyguladınız?

AR-GE faaliyetiniz var mı? Kaç AR-GE personeliniz var? Örneğin, geçen yıl uluslararası yayın olarak kaç makale yayımlandı? Kaç yüksek lisans ve doktora tezi yayımlandınız? Uluslararası çalıştaylara katılımınız ne şekildedir? Yurt dışından uzman AR-GE davet edip bilgi paylaşımı yapıyor musunuz?

“Bilgi Teknolojileri Kurumunun yönetmeliği Temmuz’da yürürlüğe girecek.” dediniz. Elektronik Haberleşme Kanunu da Meclisimizden geçtiğimiz aylarda geçmişti. Kanun yeni çıktı. Yönetmelik de önümüzdeki aylarda yürürlüğe girecek. Ancak, kişisel verilerin korunmasına yönelik yaptırımlar 2004 yılından bu yana Türk Ceza Kanunu’ muzda mevcut.

TÜRK TELEKOM olarak, bugüne kadar, kendi bünyenizde kişisel verilerin korunmasını ihlal eden bir olaya şahit oldunuz mu? Personelinizden kişisel verilerin korunmasına aykırı davranan ve bu aykırı davranışlar ile ilgili suç duyurusunda bulunduğunuz oldu mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Alpay...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ben de sunumla ilgili olarak çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, genelde, dikkatimizi çeken bir şey var. Apartman içlerindeki telefon kutularının hâli biraz perişan genel itibarıyla. Bu kablolarla ilgili olarak bir standart var mıdır? Niye böyle genelde açıkta duran bir görüntüsü var? Bu sebeple de hatıra şu geliyor: Açıkta kalıp korumasız durumda olunca, bu kablolarla herkesin müdahale etme imkânı olur mu? Bu tehlike var mıdır? Dolayısıyla da, bu soruya bağlı olarak bu şekilde açıkta kalan ve çok fazla güvenli olmadığını gördüğümüz, izlediğimiz bu kutulara herhangi bir kötü niyetli yasa dışı iş yapmak isteyen birinin müdahale ederek dinleme yapması, İnternet trafiğini izlemesi mümkün olur mu olmaz mı?

Santralden sonraki giden verilerdeki güvenlik nasıldır? Bu konuda tam bir güvenlikten bahsetme imkânımız olabilir mi?

Santraller, terminaller ya da sunucu İnternet’e bağlı mıdır? Bunlarla ilgili yazılım güncellemesi yapılıyor mu, var mı böyle bir uygulama? Ve bunun İnternet üzerinden kontrolü mümkün mü?

Gerekli hâllerde yurt dışındaki tedarikçilere erişim imkânı var mıdır, böyle bir düzenleme var mı? Böyle bir talep olduğunda buna ne tür cevaplar veriyorsunuz?

TÜRK TELEKOM uzaktan erişim yapıyor mu? Bir defa bunu da sormak lazım. İnternet’ ten eğer yapılıyorsa siber saldırılara karşı güvenli midir? İşte, siber saldırı, sızma testleri ve kontroller buna bağlı olarak, mutad olarak yapılıyor mu ve bunları hangi kurum ve kuruluşlar yapıyor? Bu konuda, bahse konu faaliyetlerle ilgili olarak, yapılan faaliyetlere dair raporlama var mıdır ve bu varsa Komisyonla paylaşılır mı?



Bir de son olarak, TÜRK TELEKOM bizim açımızdan da çok değerli ve kıymetli. Merak ettiğimiz bir şey var tabii. Millî cihaz ve sistemleri TELEKOM ne kadar kullanıyor ve bu konuda, mevcut hâlde sizin açınızdan, kurumsal olarak çok kritik saydığınız cihazlarda, donanımlarda yerlilik ya da millîlik oranı nedir ve hangileri değildir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Satır...

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Ben de teşekkür ediyorum Başkanım. Sunum için de ayrıca teşekkür ediyorum. Hoş geldiniz Komisyonomuza.

Benim de birkaç sorum olacak. Müşterilerinize ait fatura bilgilerinin olduğu veri tabanları yurt içinde mi yurt dışında mı tutulmakta? Bunların güvenliğiyle ilgili nasıl bir çözüm buldunuz?

İkincisi, faturalama hizmetini kendiniz mi yapıyorsunuz, hizmet mi satın alıyorsunuz, başka bir şirkete mi yaptırıyorsunuz? Fatura işlemlerini yürüten biriminizde yabancı personel var mı?

TİB'e gönderilmeden evvel direkt size gönderilmesi hâlinde, adli mercilerden gelen dinleme kararları hakkında nasıl karar veriyorsunuz ve ne karar veriyorsunuz? TİB tarafından yapılan dinleme kararlarına ilişkin tanımlama işlemlerini siz görebiliyor musunuz?

Santral güvenliğine ilişkin alınan tedbirler nelerdir?

Bilinmeyen numaralar hizmetini veren şirketlere abone bilgilerinin tamamını veriyor musunuz, yoksa sizin sistemlerinizden sorgulama hakkı mı veriyorsunuz?

Son sorum da bulut bilişim kapsamında verdiğiniz hizmetlere ilişkin kişisel verileri nasıl koruyorsunuz? Bu bilgileri nerelerde saklıyorsunuz ve tutuyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cihaner...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ben de teşekkür ediyorum sunum için.

Bu kişisel verilerin güvenliğinin sağlanması için ne tür önlemleriniz var? Bu anonimleştirme işlemleri yapılmakta mı? "İsimsizleştirme" olarak, sanırım, geçiyor herhâlde. Kullanıcının kimliğinin gizlenmesi olarak özetleyebileceğimiz, böyle bir, kişisel verilerin işlenmesinde bu yöntem uygulanıyor mu, hangi aşamalarda uygulanıyor?

Şimdi, medyaya da yansıyan bazı kişisel verilerin işlenmesine yönelik bazı sistemler var. Mesela, bunlardan birisi, işte, "PacketShaper" adlı bir ürün. Bunun TT NET tarafından da alınıp kullanıldığı iddia ediliyor. Bunun özetle her türlü sansür için, işte, kişisel bilgilerin takibini izlemesini, okunan elektronik postalara kadar, detay bilgilerin izlenmesine olanak veren bir sistem olduğunu söylüyor ve bunu üreten firma Türkiye'den de TÜRK TELEKOM'un da bunu aldığını iddia ediyor. Bu tarz sistemler var mı? Spesifik olarak da bu "PacketShaper" isimli ürünün sizin tarafınızdan alınıp

alınmadığı... Kişisel verileri işleyen ne gibi sistemler var elinizde? Bu hizmeti kime veriyorsunuz, kişisel verilerden faydalanma hizmetini? Buna dair ne gibi güvenlik önlemleri var, kimlere izin verilmiş durumda ve kişisel verilerin saklanma süresi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Uçar...

BİLAL UÇAR (Denizli) – Ben de TÜRK TELEKOM'dan gelen arkadaşlarımıza hoş geldiniz diyorum. Teşekkür ediyorum sunum için.

Şimdi, TİB üzerinden yasal olarak talepler geldiğinde, TİB otomatik olarak mı TELEKOM'un imkânlarını kullanıyor ya da size müracaatı üzerine TELEKOM'un kendisinin devreye aldığı bir mekanizma mı var? Bir de bütün ağın TİB veya BTK vasıtasıyla takibi mümkün mü?

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Bütün ağın, efendim?

BİLAL UÇAR (Denizli) – Yani bütün ağın BTK veya TİB kanalıyla takibi mümkün mü yani başka unsurlar burada devreye girebilir mi, o manada. Bu konuda sizlerin müdahalesi mümkün mü? Sistemde herhangi bir data silindiğinde anlaşılması mümkün olur mu veya bu dataların güvenliğini nasıl garanti ediyorsunuz?

Tüm kayıtlarınız elektronik imza içerir mi?

Bir de TT NET NETDİSK hizmetinizde kişisel verilere ulaşılabilir mi? Abone herhangi bir verisini sildiğinde, sisteminizdeki tüm üyelerden de siliniyor mu, yoksa belirli bir süre kullanıcının dışında saklanıyor mu? Yasal olarak NETDİSK bilgilerini paylaşıyor musunuz? Güvenliğini ne şekilde koruyorsunuz?

Hangi krypto sistemlerini kullanıyorsunuz? Krypto algoritmaları ve krypto anahtar boyutları hakkında da bilgi verir misiniz?

Ayrıca, santrallerde kullandığınız yazılım açık kaynak kodlu mudur? Bunun güvenliğini nasıl sağlıyorsunuz?

Son sorum, VOİP telefon hizmeti veriyorsunuz. Bu haberleşme kanalını dinleme kabiliyetiniz var mı? Bu haberleşmeleri saklıyor musunuz ve buna kimler erişme hakkına sahiptir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Aksünger...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Evet, ben de teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gerçi, sunum biraz çok küçük olmuş, çok basit olmuş. Ayrıca, mevzuatı anlatan bir sunum olmuş. Daha farklı bir sunum bekliyordum ama arkadaşlar çok teknik konuları iyi çalışmış gelmişler

galiba. Bütün kriptodan falan bahsedince... İyi yazmışsınız, o yüzden bütün soruları sordunuz hemen hemen.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sayenizde uzman olduk.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Öyle mi? Çok beraber çalışmadık ama neyse.

Şimdi, şunu soracağım, biraz önce İlhan Bey de sordu, çok da merak ediyorum: Tabii, sermaye yapısıyla ilgili bazı duyumlarımız da var, samimiyetle soruyorum. İşte, Saudi TELEKOM, Lübnanlıların hisseleri... Orada bir değişim olacak mı veya öyle bir yapı içeride çalışılıyor mu? Bizim için önemli, ülkemiz için önemli olduğunu düşünüyorum. Gerçi, 55'e yakın hisseyi söylediniz, demek ki biz eksik bilgi sahibiymişiz, farklı düşünüyorduk. Zaten gitmiş çoğu şey.

Şunu soracağım: Şimdi, bu iletişim trafiğiyle ilgili, bugüne kadar bizde yasal çerçeve içerisinde yıllardır sizden iletişim trafiğinin talebi var mı, böyle bir yere yasal çerçeve içerisinde veriyor musunuz? Yasal olmayı vermediğinizi düşünerekten soruyorum. Herhangi bir devlet kurumu mahkeme kararıyla sizden bütün iletişim trafiğini düzenli olarak alıyor mu?

TT NET'le aranızdaki bağı da bir açıklarsanız hem organik bağ olarak veya işte, çalışma prensipleri açısından da. Ayrıca, bu bağ düzenli olarak TT NET tarafında sizce avantaj sağlayan, diğer işte, ISS'lere göre avantaj sağlayan bir yapıyı kendilerine sunuyor musunuz? TT NET'in yaptığı IP havuzlarındaki kontrollerden kendinizi sorumlu hissediyor musunuz? Bu önemli bir şey. İşte, form konusunda arkadaşlar söyledi, altı ay uğraştığım bir konuydu çünkü. Aslında baktığınız zaman, bir fişleme sistemi, reklamcılık gibi görünüyor ama. Bundan sonraki süreçte de form dâhil, bütün bunun benzeri bir sürü programlar olacak. Arkadaşlarımız bazılarının isimlerini söylediler zaten. Binlerce böyle konu gelecek. "Soruşturma devam ediyor." diyor ama bir tarafında aslında yasal çerçevesi var bunun. Böyle bir şeye izin verilmemesi gerektiğini herkes biliyor. Bu yasal çerçeve, düzenleme içerisinde onun gözden kaçtığını söylediler. Siz bunları takip ediyor musunuz? Bundan sonraki süreç çünkü çok yoğun olarak bu tür ihlallere açık olarak geçecek.

IP havuzlarının sizlerde olduğunu düşünüyorum. Yurt dışında hangi kurumlarla IP konusunda çalışmanız var? Yasal istendiği zaman kimlerden istiyorsunuz IP adreslerini ve IP tespitlerini?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Başkanım, kısa bir soru ekleyeceğim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Cihaner.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Aslında bu soruyu gelen diğer kurumlara da sordum, size de sormuş olayım.

Şimdi, tüm telefon trafiği, fatura bilgileri elinizde var. Bu kanun dışı dinleme yöntemlerinden birisi de SIM kartların, işte, elektrik prizlerine, ampullere takılarak yapıldığı yöntem. Hatta işte Başbakanın

ofisinde de o yöntemle olduğuna dair medyada şeyler çıktı. Şimdi bunlar, bu tarz sistemler de farklı bir kullanıcı davranışı gösteriyor. Bu tarz, telefonlara zararlı yazılım yükleme yoluyla ya da bahsettiğim yöntemle yapılan elektronik dinlemeleri, kanun dışı dinlemeleri fatura bilgilerinden, elinizde tuttuğunuz kullanıcı davranışı bilgilerinden anlamak mümkün mü? Bu tarz bir inceleme sizden talep edildi mi, teknik olarak böyle bir şey mümkün mü?

Bir de, TELEKOM'un diğer ülkelerdeki TELEKOM firmalarıyla veri alışverişi ne şekilde gerçekleşmekte?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, arkadaşlar, tabii notlarınızı aldınız ama tabii bütününü almış olma imkânınız biraz zor gözüküyor. Burada tutanaklara tüm sorular geçti, o tutanakları bilahare arkadaşlarımız söze gönderecekler. Yani not alabildiğiniz ölçüde... Ya da genel değerlendirmeler yapabilir, bilahare tüm sorulara da yazılı olarak bir haftalık süre içerisinde iletebilirsiniz.

Buyurun.

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Hakikaten, efendim, çok güzel hazırlanmış sorular yani çok teşekkür ederiz. Biz de bütün soruları yazamadık ama yazılı olarak tamamına cevap vereceğiz. Burada ben mümkün oldukça bu sorulara ilişkin işte bu süre zarfında cevap vermeye çalışayım yani teknik olarak bazı konularla ilgili elimizden gelen her şeyi yapacağız şu an.

Şimdi, bir tanesi bu santral üreticileriyle ilgili. Doğrudur, TÜRK TELEKOM, ALCATEL, NSN ve Ericsson, Huawei gibi şirketlerden santral temin etmektedir. Bu santral temini çok sıkı şartnameler çerçevesinde alınıyor ve bunların her türlü üretimine ilişkin, sistemin altyapısına, yazılımına ilişkin her türlü haklarımız mevcuttur. Burada şunu açık bir şekilde söyleyeyim: Santrallere uzaktan veya merkezinden yapılabilecek her türlü müdahale bizim kontrolümüz altındadır. Bu santrallere İnternet üzerinden erişim mümkün değildir. Kullanıcıların tanımlanması, çalışan kullanıcılar, santral mahallinde ilgili yetkili personel, bunlar belli yetki ve kullanıcı prosedürleriyle çalışmakta. İlgili firma personeli de aynı şekilde bu yetki çerçevesinde mutlaka bulunmaktadır. Vele ki herhangi bir yabancı uzman gerekiyorsa çalışmak için, bunun yapacağı her türlü çalışma, öncesinde BTK dâhil olmak üzere, ilgili mercilerden çalışma izni alınıp TÜRK TELEKOM personeli nezaretinde ve sadece bu teknik, işte tamirat benzeri işlerde çalıştırılmaktadır. Onun dışındaki bütün işlemler, başta bu faturalama bilgileri dâhil olmak üzere, buna ilişkin bütün işlemler TÜRK TELEKOM personeli marifetiyle yapılmaktadır.

Bununla ilgili, santralden müşteriye kadar olan hat güvenliğiyle ilgili bir soru oldu. Tabii çok önemli bir şey bu hat güvenliği. Aslında TÜRK TELEKOM telsiz bir altyapıya sahip değil yani müşteriye kadar biz telli bir altyapıyı götürüyoruz. Bu telli altyapı daha önce büyük ölçüde bakır bazda bir altyapı olarak tesis edilmişti. Bu bakır altyapı santrallerimizden müşterinin bulunduğu mahalle lokasyonuna kadar, oralarda saha dolapları var, oraya büyük ölçüde yer altında gitmekte ve o kablolar

tamamen güvenli kablolar. Herhangi bir şekilde kabloları müdahale olursa buna ilişkin kontrol sistemlerinden tespit edilebiliyor o bakır kablolar. Saha dolapları, bunlar belli bir kilit tertibatı olan sistemler: Tabii ki bunu görüyorsunuz, bazen bizler de, sistemlerimiz de zarar görüyor ama bugün dünyada kullanılan standartlarda, diğer operatörlerin, Avrupa'daki, yurtdışındaki operatörlerin standartları ise bu standartlarda tesis edilmişlerdir bu sistemler. Santral ile müşterinin evine, mahalline kadar giden kablolar da büyük ölçüde yer altında. Dünyada bu anlamda yer altı oranı en yüksek olan operatörlerden bir tanesidir, işletmecilerden bir tanesidir TÜRK TELEKOM, Avrupa'daki belki ilk üçe girer.

Tabii, müşterinin sorumluluğundaki kutular, o binadaki kutularda bazı sıkıntılar oluyor. Biz, mümkün oldukça bu kutularla ilgili müşterilerimizi uyarıyoruz. Hem bize bir arıza kaynağı oluyor onun düzensizliği, problemi hem de amaç dışı müdahaleler de oluyor neticede bir yerde bu tür bağlantıların olması gerekiyor. Bizim de bu sistemleri böyle uçtan uca her aşamada görmemiz teknik olarak mümkün değil yani dünyanın hiçbir yerinde yok.

Yalnız bununla ilgili çok güzel bir haberimiz var, çalışmamız var, ben bunları sizinle paylaşmak istiyorum. TÜRK TELEKOM bugün Avrupa'daki –yani bunu çok iddialı söylüyorum- en büyük fiberleşme programını yürütüyor. Belki dünyadaki en iyi fiber altyapılarından birini tesis ediyor. 2017'ye kadar Türkiye'nin bütün şehirlerinde, müşterilerimize 100 megabite yakın bir erişim altyapısı sunuyoruz, bu da fiber teknolojiyle mümkün. Yani biz müşterilerimize olabildiğince yakın noktada, fiber teknolojiyle altyapımızı tesis etmeye çalışıyoruz. Tabii burada hem kullanıcı açısından hem de fiber teknolojinin getirdiği avantajlar açısından çok ciddi imkânlar söz konusu. Bu tür hani tamamen bizim dışımızda, belki kullanıcı mahallindeki bu tür şeyler de büyük ölçüde engellenecek.

Biz, konuşmaları kaydetmiyoruz, konuşmaların hiçbir yerinde kullanıcıya ait olan o görüşme kayıtları hiçbir şekilde TÜRK TELEKOM tarafından kayıt edilmiyor. Bugüne kadar bizden de böyle bir talep istenmedi. Biz, yasalar ölçüsünde çalışan bir şirkettiz. Yasadışı hiçbir şeye tabi olmayız ve buna izin vermeyiz yani dün olduğu gibi bugün de aynı şekilde. Buradaki yapılan yasal dinlemeye ilişkin bütün hususlar TİB üzerinden yapılmaktadır. Biz, tabii buna ilişkin birçok güvenlik testleri, sızma testleri yapıyoruz. Demin bahsettiğim gibi bizim sistemlerimizde çalışan arkadaşlarımız, teknik personel birçok güvenlik prosedüründen geçmektedir yani buna ilişkin en ufak şüphesini hissettiğimiz teknik personellerin santral ve data benzeri sistemlerde çalışması mümkün değil. Bu anlamda da övünerek söylüyorum yani böyle bir vukuat bugüne kadar yaşamadık.

AR-GE ile ilgili ciddi bir faaliyetimiz var. TÜRK TELEKOM büyük bir grup, grubun içerisinde mobil operatör var, AVEA. TTNET var İnternet perakende şirketimiz. Teknoloji şirketlerimiz var Argela, SEBİT, İNNOVA, Sobee gibi şirketlerimiz. Bu şirketler tabii Türkiye'nin dijitalleşmesine, teknoloji dönüşümüne katkı sağlayacak şirketler ve bunların özelliği şu: Bunlar, bugünkü dijital teknolojinin her alanında olacak şirketler yani oyun şirketi var mesela Sobee, eğitim şirketi var mesela SEBİT. İNNOVA

bir bilgi teknoloji şirketi, Türkiye'nin şu an en gelişen şirketlerden bir tanesi. Argela, TELEKOM altyapısı anlamında yine böyle bir şirket. Bunlar, kendileri AR-GE çalışmaları yapıyor, TÜRK TELEKOM'un kendi AR-GE'si de var. AR-GE konusunda çok iddialı çalışmalarımız var ama tabii burada bahsedilen, işte bu ne kadar doktora, ne kadar tez, ne kadar uluslararası yayın var, buna ilişkin paylaşacağız sizlerle. Güzel çalışmalarımız var yani. Hem bu çalışmaları yüzde 100'e yakın Türk mühendislerle yapıyoruz. Bu şirketlerimizin önemli kısmı teknokentlerde çalışıyor ve bu şirketlerin özellikle inovasyon alanında çok güzel çalışmaları var. Bizim arzumuz, bu şirketlerimizde sizleri ağırlayıp onların yaptığı ürünleri sizlere sunmak isteriz. Binden fazla AR-GE mühendismiz var yani Türkiye'de AR-GE konusunda, eğitim konusunda en fazla yatırım yapan şirketlerden biriyiz. TÜRK TELEKOM Akademi var çok ciddi sayıda, binlerce kurs ve eğitim veren, binden fazla eğitim içeriği olan büyük bir akademi aynı şekilde.

Can Bey tabii çok gururla söylüyor, bizim en gurur verici projelerimizden bir tanesi de 54 okul yaptık, millî eğitimimize kazandırdık. Bunların birçoğunda yurtlarımız var, kız yurtları, erkek yurtları, spor tesisleri, komple tesisler yani TÜRK TELEKOM'un benzer birçok sosyal projeleri var, özellikle AR-GE ve eğitim konusuna çok ciddi önem veriyoruz.

Bu siber saldırıyla ilgili biz tabii şunun farkındayız yani taşıyıcı olarak bunun farkındayız: Bu İnternet tabii çok önemli bir mecra her alanda, ticaretten tutun bankacılığa kadar, eğitime kadar her tarafta yaygınlaşıyor ve hayatımızın olmazsa olmazı haline geldi, suçta bunun üzerinde yapılıyor. Bunun için, bizim çok ciddi şekilde güvenlik yatırımı yapmamız gerekiyor, siber suçlara karşı kendimizi müdafaa etmemiz gerekiyor. Buna ilişkin de hem network ölçüsünde hem kullanıcılara, müşterilerimize yönelik birçok projemiz ve uygulamamız var. Hâlihazırda yapılan siber tatbikatlar... Özellikle BTK'nın koordinesiyle siber tatbikatlar yapılıyor. TÜRK TELEKOM ve TÜRK TELEKOM'dan hizmet alan kamu kuruluşları bu tatbikatların hiçbirinde bir zafiyet yaşamadı, TUBİTAK'la birlikte yapılan tatbikatlar. Bunların tamamında başarıyla geçtik. Tabii, güvenlik olayı önu açık olan bir olay. Bizler tedbir aldıkça başka taraftan da buna ilişkin saldırı ve sizin sahip olduğunuz o bilgiye, sahip olduğunuz sistemlere zarar verme arzusu doğmaktadır. Bizim de sürekli atakta olmamız lazım. Şirket içerisinde güvenlik birimlerimiz var yani siber güvenliğe ilişkin birimlerimiz var. Bu arkadaşlarımız, bu mühendislerimiz konularında çok uzman. Sürekli bunu geliştiriyorlar ve bununla ilişkin sertifika programı var, Türkiye'de bu güvenlik sertifikasını almış işletmecilerden bir tanesiyiz. Çok şükür, bugüne kadar bu konuda bir sıkıntı yaşamadık.

Tabii, TÜRK TELEKOM şuna çok önem veriyor: Yerli AR-GE, yerli üretime çok önem veriyor. Demin bahsettiğim şirketler yabancı menşeli olsa bile, TÜRK TELEKOM'un ve daha evveliyatında PTT'nin de bir politikası olarak bu şirketlerin Türkiye'de tesis kurması, Türkiye'de AR-GE kurması, Türkiye'de servis merkezi kurması istenmiş. Onun için, bu şirketler bugün önemli ölçüde Türkiye'de istihdam sağlıyorlar. Yani bir örnek vermek istersem bu şirketlerle ilgili, Alcatel mesela

birçok ÷lkeye, TÖRK TELEKOM'un zamanında birlikte yaptığı projelerden dolayı bugün 20'den fazla ÷lkeye Türkiye üzerinden servis vermektedir. Aynı şekilde NSN -Nokia Siemens- Ericsson benzer şekilde. Bu konuda BTK'nın da özendirici çalışmaları var. Son 3G lisanslarından sonra üreticilere ve işletmecilere bu konuda yükümlölükler getirildi. Tabii, üreticiler birçok yere AR-GE tesisi ve üretim tesisleri kurdular. Açıkçası, bu tür sistemlerin Türkiye'de üretim tesisi yoksa biz tercih etmiyoruz. Hatta satın aldığımızda da yerli üretime yönelik biraz daha özendirici fiyatlar veriyoruz, öyle bir politikamız var.

Bu TİB üzerinden gelen talepler tamamen otomatik geliyor. Bizim TİB'le olan bağlantımız yani şu anki altyapı, tekâmöl etmiş şekilde otomatik bir bağlantı var. TİB'in bizim bütün sistemlere erişim yetkisi var. TİB'in o anlamda yaptığı işlemleri bizim görme yetkimiz yoktur, hiçbir şekilde haberdar olma durumumuz yoktur, arada bir manuel işlem yapılmamaktadır. Oradaki bütün altyapı standart olarak yapılıyor. Bizim herhangi bir bilgi silmemiz, herhangi bir şekilde kullanıcıya ait olan altyapıyı silmemiz durumunda bunlar loglanmaktadır, kayıt altına alınmaktadır. Bunlara da TİB erişebilmektedir. TİB ve BTK, sürekli, diğer işletmecilere olduğu gibi TÖRK TELEKOM'u da denetlemektedir yani orada çok sıkı bir denetim mekanizması var ve bu konuda en ufak bir aksaklıkta, mutlaka bizim birtakım yükümlölüklerle, birtakım müeyyidelerle karşı karşıya kalmamız söz konusudur. Orada, TİB tarafından bakılırsa gerçekten çok yetenekli bir altyapı söz konusu.

İki konu var -yani benim tabii burada belki cevaplayamadığım sorular vardır- onu yazılı olarak mutlaka cevaplandıracağız. Bu Phorm'la ilgili konu, tabii TTNET bünyesinde olan bir konu. TTNET, yüzde 100 TÖRK TELEKOM'a ait olan bir İnternet servis sağlayıcı şirketi, İnternet'i perakende olarak satan bir şirket. Bu ayrı bir işletmeci. Yani onun için, tabii, onların cevaplamaşı daha doğru olur, hani biz yine bu soruyu alacağız. Şunu söyleyeyim yalnız: Oradaki yapılan bütün işler, işlemler BTK mevzuatına uygundur. Tabii, onunla ilgili bu tür servisler verilirken uygulamada bazen problemler olabilir, aksaklıklar olabilir. Burada herhangi bir aksaklık olduğunu düşünmüyorum ama o servis, Phorm servisi, anonimleşme dâhil olmak üzere yani oradaki kullanıcıların erişimi dâhil olmak üzere tamamen BTK'nın ilgili formatına uygun bir şekildedir. Oradaki yapılan incelemede bir problem görülmemiş şu ana kadar ama ben detaylı olarak size bilgi vereceğim onunla ilgili, yazılı olarak vereceğiz onun cevabını.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Doğru değil, soruşturma var. Can Bey, yanlış bilgi veriyorsunuz. İnceleme yapıldığı için soruşturma devam ediyor. Sorun var yani.

TÖRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Yok, onunla ilgili şeyi çok açık bir şekilde paylaşacağız sizlerle yani.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – TTNET cevap versin, daha doğru olur.

TÖRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Evet, daha iyi olur, onu sizinle paylaşıyoruz.

Burada, sizlerin istediği başka herhangi bir şey varsa biz tabii ki yazılı olarak cevap vereceğiz ama benim...

BAŞKAN – Zaten soruların yer aldığı tutanakları arkadaşlar bilahare size -sanıyorum- en geç pazartesi günü...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bu şey sorusu çok önemli Başkanım, onu burada cevaplarsa... Erdal Bey'in sorduğu, herhangi bir kuruma tüm iletişimin detayına dair bir bilgi veriliyor mu, verilmiyor mu?

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Herhangi bir kuruma, efendim...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Şöyle, günlük olarak siz yani yasal çerçeve içerisinde, aslında, herhangi bir kurumun bütün iletişim trafiğini bir yere aktarıyor musunuz, veriyor musunuz?

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Şimdi, şöyle efendim: Yani bizim bir aktarma, sizin söylediğiniz, hani günlük aktarma olayı diye bir şey yok. Bizim şu an TİB'le bağlantımız var.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Tamam, bu verilere herhangi bir kişi ulaşabiliyor mu?

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Yasalsa eğer, yasal kurumlarınızla...

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Hayır, yasal kurumlarla yok, bizim bağlantımız TİB üzerinden.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – TİB'e veriyor musunuz?

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – TİB'le bağlantımız var yani TİB bizim sistemlere erişebiliyor yani orada verme-alma ilişkisi yok, bir bağlantı var.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Alınıyor mu o zaman? Siz biliyor musunuz böyle bir şeyi?

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Biz TİB'in yaptığı işlemleri, neler yaptığını, onu bilemeyiz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Hukuk dışı bir şey yapıyorsa...

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – O hukuk dışı bir şeyi, biz onu bilemeyiz yani TİB'in yaptığı işlemlere müdahale etme ve görme yetkimiz yok yani.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Tutanaklar geldikten sonra burada cevaplayamadığınız ya da tümünü ayrıca belki tekrar etmek açısından yazılı olarak hazırlayabilirsiniz... Yalnız önümüzdeki hafta sonu itibarıyla en geç... Çünkü bizim Komisyonumuz sürekli çalışan bir komisyon. Bu nedenle, önümüzdeki hafta sonuna bu soruların cevaplarını yetiştirebilerseniz memnun oluruz.

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Tabii ki efendim.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Başkanım...

BAŞKAN – Kısadır inşallah.



ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Kısa da konuyu algılamışlar mı, onunla ilgili bir şey soracağım.

Şimdi, biz TTNET'le ilgili konuyu sorduk ama TTNET'de cevap verebilir belki konuyla ilgili. Ne olduğunu biliyorsunuz değil mi Phorm'la ilgili konuları?

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Biliyorum, evet, bu reklam şirketiyle ilgili.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Yani sizden mesela şunu rica edeceğim: Siz bununla ilgili yurt dışındaki örneklerle hâkim misiniz, çok önemli olduğunu düşünüyorum? BTK soruşturma açtığı için bir şey söylemiyorum onunla ilgili, sonucunu bekliyoruz. Bununla ilgili -aslında çok önemli bir şey- bundan sonraki süreçte, bunları kendi iç denetiminizde halletmeniz gerekeni yasal çerçeve zaten söylüyor. Onunla ilgili sorunun samimiyetle iyi bir cevabını istiyoruz yani.

BAŞKAN – Onun TTNET'te de tabii...

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Biz yazılı olarak cevaplayacağız tabii.

BAŞKAN – TTNET'le de görüşerek tabii yapmanız lazım.

TÜRK TELEKOM OPERASYON BAŞKANI MEHMET ATALAY – Ama bizim de kendi sıkı iç denetim prosedürlerimiz var, şirkette İç Denetim Başkanlığı var yani bu her türlü işlemler İç Denetim Başkanlığı tarafından da ayrıca denetleniyor. Açık bir şekilde paylaşacağız yani bu konuyla ilgili, orada bir problem yok yani.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, TÜRK SAT hazırlanana kadar bir beş dakika ara veriyorum.

**Kapanma Saati: 11.52**

## İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12. 07

**BAŞKAN: Zeyid ASLAN (Tokat)**

**BAŞKAN VEKİLİ: Yusuf BAŞER (Yozgat)**

**SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)**

**KÂTİP: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)**

0

BAŞKAN – Arkadaşlar, toplantıyı açıyorum.

TÜRKSAT'tan arkadaşlar hazır mı? Arkadaşlar, TÜRKSAT'tan gelen arkadaşlar hazır mısınız sunumuz için?

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Hazırız efendim.

BAŞKAN – Sunumunuzun bir kopyası var mı bize dağıtacağınız?

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Evet efendim.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Önce arkadaşlarımı tanıtayım.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttılar)

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Öncelikle içerik hakkında kısaca bir bilgi vermek istiyorum. TÜRKSAT AŞ hakkında genel bir bilgi... Özellikle uydu merkezli neler yapıyoruz, kısa bir tarihçe, uydu haberleşmesinin tanımı, mevcut uydularımızın özellikleri, yer istasyonları, yörüngeler, verdiğimiz uydu hizmetleri ve bu uydu haberleşmesinde güvenlik ana başlıklı olarak ilerlemeyi düşünüyoruz.

Çok kısaca bir bilgi vermek gerekirse TÜRKSAT, 16 Haziran 2004 tarih ve 5189 sayılı Kanun ile kuruldu. Ülkemizin uydu yörünge hakları ve yönetimi ve işletme yetkisine sahip kuruluşudur. Sermayesinin tamamı hazineye aittir. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının ilişkili kuruluşudur.

Verdiğimiz temel hizmetler; bu uyduların kontrol ve işletilmesi, uydu hizmetleri olarak da televizyon ve radyo yayınları ve uydu haberleşme sistemleri olarak zikredebiliriz. Çok kısaca tarihçeyi ana başlıklar hâlinde vermek istiyorum. 1968'de PTT Genel Müdürlüğü bünyesinde Peyk Telekomünikasyon Grup Başmühendisliği kuruldu. 1979'da ilk uydu yer istasyonumuz servise verildi. 1990'da Fransız Aerospatiale firması ile TÜRKSAT Millî Haberleşme Uyduları Sözleşmesi imzalandı. 1994'te TÜRKSAT 1B uzaya fırlatıldı, 42 derece doğu yörüngesine. 1996'da 2'nci uydu TÜRKSAT 1C fırlatıldı ve 31 doğu yörüngesine yerleştirildi. 11 Ocak 2001'de 2A uzaya fırlatıldı. 16 Haziran 2004'de TÜRKSAT kuruldu. 2008'de 3A uydusu 42 derece doğu yörüngesine yerleştirilmek üzere fırlatıldı. 7

Mart 2011'de 4A ve 4B uydularının üretimi için Japon Mitsubishi Elektronik Corporation firması ile sözleşme imzalandı.

Uydu haberleşmesinin çok kısa bir tanımını yapmak istiyorum. Uydu haberleşmesi veri istasyonundan gönderilen sinyalin uyduda alınıp güçlendirilerek kapsama alanının tamamına yayınlanması ve buradaki alış sistemleri tarafından alınması şeklinde gerçekleşir. Uydunun temel görevi, gelen sinyali ve içerdiği veriyi değiştirmeden aynen yansıtmak ve iletmektir.

Az önce tarihçesini verdiğim uyduları biraz daha tablo hâlinde şematik olarak incelersek aktif olan uydular ve planlanan uydular açısından... 1994 ve 1996'da atılan 1B ve 1C 2006 ve 2010'da ömürlerini tamamladılar. Her uydunun bir ömrü var. 2A ve 3A şu an yörüngelerinde hizmet vermeye devam ediyorlar. TÜRKSAT 4A bu yılın 4'üncü çeyreğinde atılması planlanan... Otuz yıllık bir ömür yaklaşık bunun için planlanmakta. Yine 2014'ün ilk çeyreğinde de 4B fırlatılacak. Bunlar az önceki tarihçenin ve atılması planlanan uyduların şematik hâlde görünümünü içermektedir.

Uydularımızın çok temel özelliklerine değinecek olursak, bu renkli alanlar uydunun etki alanının yoğunluk haritasını göstermektedir. Merkeze yaklaştıkça yoğunluk artmakta frekans etkisi, dış çerçeveye doğru gittikçe de bu azalmaktadır. Bu şu anlama geliyor: Dış bölgelere yaklaşıldığında aslında daha büyük çanaklarla bu hizmetler alınabilir, bu anlama geliyor. Kapsama alanı olarak da Türkiye ve Avrupa, batı; Türkiye ve Orta Asya, doğu bölgesini kapsamaktadır. 3A uydusunun özelliklerine bakacak olursak bu da yine 42'nci derece doğu boylamında, çıkış kapsama alanları Türkiye, doğu ve batı, iniş kapsama alanları batı ve Doğu. Atılması planlanan bu yılın 4'üncü çeyreğinde fırlatılacak olan 4A uydusunun kapsama alanı doğu ve batıyla birlikte Afrika'yı da kapsamaktadır, daha geniş bir kapsama alanına sahip. Yine 4B'de de batı, doğu ile beraber Türkiye, Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Doğu, Asya ve spot beamler ile Türkiye, Avrupa, Asya; Ku, Ka ve C bantlar ile bu hizmetlerin alınması planlanmaktadır. Bunun ise 50'nci derece doğu yörüngesine yerleştirilmesi planlanmaktadır. Biraz sonra bu yörünge haklarıyla ilgili çok özet bir bilgi vereceğim.

Yer istasyonlarımız bulunmakta. Bu uyduların sağlıklı bir şekilde işleyip işlemediğini, hareketlerini gözlemleyen, sinyal güçlerini kontrol eden bu tüm kontrol ve gözlem faaliyetleri Gölbaşı Merkez Kampüsünde yürütülmektedir. Ankara'nın iki farklı noktasında ana ve yedek yer kontrol istasyonları, yedeklenebilir antenler, elektronik düzenler, veri işletim sistemleri ve diğer altyapı donanımları ile uydularımız kesintisiz ve güvenli bir şekilde yörüngelerinde kalmalarını sağlamaktadır.

Uydularımız üzerindeki TV; data ve haberleşme trafiğine ait sinyal güçleri ile frekans değerleri Gölbaşı Kampüsümüzdeki sistemle de 7/24 takip edilmekte ve herhangi bir enterferans olması durumunda tedbir alınmaktadır.

"Kaç çeşit yörünge vardır ve uydu çeşitleri nedir?" diye bilgi verecek olursak temel olarak 3 orbit var. En dışındaki jeosenkron orbit, bu dünyadan 35 bin kilometre uzaklıkta. Bunlar dünya üzerinde çok geniş servis alanlarında TV, radyo ve data haberleşmesi, TÜRKSAT, Intelsat, Eutelsat, ASTRA,

Telesat gibi uydular en dışarıdaki jeosenkron orbitte bulunmaktadır ve TÜRKSAT'ın uyduları da jeosenkron yörüngede hizmet veren haberleşme uydularıdır.

“Low earth orbit” dediğimiz kısım kesik çizgilerle gösterilmiş olan dünyaya en yakın kısım. Bu gözlem uyduları, mobil haberleşme, uydu telefonu ve bilimsel birtakım uydular bulunmakta. Globalstar iridium, yakın bir zamanda atılan Göktürk 2de bu orbit üzerinde bulunmaktadır.

Bir de “medium earth orbit” dediğimiz orta derece uzaklıkta... Bu da 2 bin ile 10 bin kilometre arasında. Burada da yön bulma sistemleri, meteoroloji uyduları, GPS, Glonass gibi uydular bulunmaktadır.

Tekrar etmek istiyorum, TÜRKSAT'ın uhdesinde olan uydular en dışarıdaki jeosenkron orbitte hizmet vermektedir. Bu jeosenkron yörünge uyduları tüm dünya genelinde 300'e yakın bu şekilde uydu var. TÜRKSAT 2A ve 3A 42'nci derecede doğu boylamında şu an faaliyet gösteriyor. Bununla birlikte 31 ve 50'nci derecelerde de doğu yörüngelerinde yine TÜRKSAT'ın yörünge hakkı bulunmaktadır. Yaklaşık 300 tane dünyada bu şekilde uydu bulunmakta.

Uydu hizmetleri olarak neler veriyoruz? Ağırlıklı olarak televizyon ve radyo yayınları, “standart density” dediğimiz TRD TV, TV uplink hizmetleri. Bununla beraber kısa süreli TV ve radyo yayınları, ulusal ve uluslararası haber geçişleri, spor karşılaşmaları, canlı yayın geçişleri.

Yine, veri iletim servisleri coğrafi olarak birbirinden uzak noktalar arasında çift yönlü uydu iletişimi sağlayan sayısal sistemdedir, özellikle kamuda, Millî Eğitim Bakanlığında, Sağlık Bakanlığında, Denizcilik Müsteşarlığında, belediyelerde, Meteorolojide, özel kuruluşlarda. Acil durum haberleşmesi hizmeti verilmektedir uydu üzerinden, askerî haberleşme bulunmaktadır. Buna biraz sonra detaylı olarak değineceğim. TV ve radyo yayınlarına kısaca bir değinecek olursak aslında uydu kapasitesinin yüzde 85'i bu tür hizmetler için kullanılmaktadır. Mart 2013 itibarıyla 412 televizyon, 166 radyo, 294 şifresiz, 118 şifreli... Yine yoğunlukla ilgili standart yoğunluklu 375, yüksek yoğunluklu 37, TV yayıncılığında ihtiyaç duyulan canlı yayın geçişleri için gerekli kapasite uydularımız üzerinden sağlanmaktadır.

Az önce ana başlık olarak değindiğim Millî Eğitim Bakanlığı İnternet Okul Projesi bünyesinde 2006 yılında başlayan 4.198 adet köy okuluna geniş bant uydu erişim teknolojiyle İnternet alt yapısı sağlanmıştır. Kızılay, Acil Durum Haberleşmesi Projesi'nde toplam 31 adet sabit ve mobil terminalleri ile Kızılayın acil durum haberleşme ihtiyaçları karşılanmakta. Yine, Sağlık Bakanlığı bünyesinde Kızılay için Pakistan ve Somali'de uydu üzerinden haberleşme hizmeti verilmiştir. 100 adet deprem istasyonundan alınan deprem sinyalleri uydu üzerinden Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Ankara merkezine iletilmektedir. Yine doğal afetlerde de acil haberleşme ihtiyacı doğduğunda uydu üzerinden bu sağlanabiliyor.

Uydu haberleşmesinde güvenlik konusuna değinecek olursak, bir ticari uydu haberleşmesi, bir de millî, askerî haberleşmesi şeklinde iki ana başlık altında değerlendirecek olursak ticari uydu

haberleşmesinde zaten televizyon yayınları için bir güvenlik tedbiri aranmıyor. Yine, bu kapsamda şifreli TV yayını verenler var fakat bunlar zaten kendi şifreleme yöntemlerini kullanmaktadır. Yine, verici ve alıcı sistemlerinde de ticari şifreleme yöntemleri kullanılmaktadır.

Millî, askerî uydu haberleşmesinde ise askerî frekans bantı X bant kullanılmakta fakat bununla ilgili tüm şifreleme sistemleri, verici ve alıcı sistemleri Millî Savunma Bakanlığının sorumluluk alanındadır. TÜRKSAT'ın bununla ilgili herhangi bir fonksiyonu, etkisi, gözlem gibi bir faaliyeti hem teknik olarak hem de operasyon faaliyeti olarak bulunmamaktadır.

Uydu haberleşmesinde güvenlik tedbirleri uygulanması gereken durumda bu tedbirler müşteri kuruluş tarafından verici ve alıcı sistemlerde uygulanır. Yine buna biraz daha detaylı olarak değinecek olursak, az önce belirttiğim gibi, uydu haberleşmesi kapasitesini kullanan, ki toplam kapasitenin yüzde 85'ine müteakbil oluyor... Bu amaç zaten yayınları izleyiciye ulaştırmaktadır. Bu açıdan güvenlik tedbiri aranmıyor, istisnai olarak D-Smart, Digitürk gibi ücretli TV yayıncılarında ticari şifreleme yöntemleri kullanılmakta.

Yine, ticari gizlilik içeren veri iletimi uygulamalarında, kullanıcı yer terminallerinde şifreleme sistemi kullanılır. Millî askerî uydu haberleşmesinde ise askerî haberleşmeye özgü frekans bantları kullanılır ve yine, kendi sistemlerinde şifre sistemlerine sahip verici ve alıcı sistemler kullanılmaktadır. TÜRKSAT AŞ'nin rolü, özetleyecek olursak, uydu kapasitesi sağlayıcıdır, uydu transparan yapısı ile gelen sinyallerin içeriğini değiştirmeden, güçlendirerek iletir. Veri güvenliği sağlanması gereken durumlarda kullanıcı -örneğin Türk Silahlı Kuvvetleri- verici ve alıcı sistemlerini buna göre tasarlar.

Özetle aslında genel sunumumuz bu, vermek istediğimiz bilgiler bunlar. Sorularınızı da memnuniyetle cevaplamaya hazırız, gerek sözlü gerek yazılı olarak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Dağ...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Evet, ben de sunum için teşekkür ediyorum. Gerçekten bizim de belki birçok şeyi ilk defa duyduğumuz hususlar vardı. Değişik sorularım olacak, eğer yazma imkânınız olursa çok faydalı olur.

1) Uydunet üzerinden kablolu telefon hizmeti sağlıyorsunuz. Bu ve benzeri hizmetlerinizde kişilerin mahremiyeti ihlal edebilecek tüketici davranışlarını bu ve benzeri hizmetler üzerinden takip ediyor musunuz? Mesela insanların hangi televizyon kanalını izlediği bilgisini. Kişiye özel istatistikler tutuyor musunuz, tutuyorsanız bu bilgileri üçüncü kişilerle paylaşıyor musunuz? Buna yasal bir hakkınız var mı?

2) VOİP telefon hizmeti veriyorsunuz. Bu haberleşme kanalını dinleme kabiliyetiniz var mı? Bu haberleşmeleri saklıyor musunuz? Kimler erişme hakkına sahiptir?

3) Başta e-devlet yapınız olmak üzere sistemlerinizde ne tür kişisel veriler saklanmaktadır? Bu tür verilere ulaşmadığınızı farklı çevrelerde belirtmenize rağmen bu bilgilerin sizin sisteminiz yani web sayfanız üzerinden vatandaşla gösterildiği için tüm bilgilere ulaşma imkânınız olduğu anlaşıyor. Bu verilere gerçekten ulaşabilme imkânınız var mı? Veri tabanlarınızda bulunan kişisel kayıtlara kullanıcıların izni olmadan ulaşma imkânınız var mı? Sizden bu bilgilere ulaşmanızı isteyen kurum ve kuruluş şimdiye kadar oldu mu?

4) e-devlet yapınızda kişisel bilgiler ve mahremiyeti korumak için yaptığınız çalışmalar nelerdir? Güvenlik açısından ne tür teknik çalışmalar yapıyorsunuz? AR-GE çalışmalarınız var mı? Millî krypto altyapıları kullanıyor musunuz?

5) Sistemlerinizin güvenli olduğunu ve güvenilir bir şekilde çalıştığını doğrulayan ve denetleyen kurum, kuruluş var mı? Bu konuda mevzuatta bir eksiklik olduğunu düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tunç...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de teşekkür ediyorum sunumunuz için. Hamza Bey'in sorularına benzer sorularım var benim de.

İnternet hizmetini ben de TÜRKSAT üzerinden alıyorum, TÜRKSAT abonesiyim. İnternet trafiğinin tamamını izleme yeteneğiniz var mı? İnternet hizmetinizde filtreleme yapıyor musunuz? Haberleşmeler sisteminizde saklanıyor mu, saklanıyorsa ne süre saklanmaktadır? Bu konuda yetkileriniz nelerdir? Sistemlerinizde ne tür gizli bilgiler tutulmaktadır? İzniniz olmadan ifşa edilen kayıtlarınız var mı? TÜRKSAT teknik olarak cep telefonları haberleşmesini dinleyebiliyor mu? Böyle bir altyapısı var mı? Şifreleme yapıldığı kurumunuz tarafından dile getiriliyor. Şifrelerken kullanılan krypto anahtarı TÜRKSAT tarafından biliniyor mu? Eğer biliniyorsa tüm mesaj ve dinleme bilgilerine ulaşabiliyorsunuz demektir. Yurt dışından temin ettiğiniz kritik altyapı cihazlarının sızma ve güvenlik testleri yapılıyor mu? Yurt dışından aldığınız cihazlarda kullanılan yöntemler analiz sürecinden geçiyor mu, yoksa direkt mi kullanıyorsunuz? Televizyon ve İnternet yayınlarında kullanıcı davranışını takip ediyor musunuz? Ediyorsanız bu konuda yasal bir hakkınız var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ercoşkun...

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Evet, Sayın Başkan, ben de teşekkür ederim.

TÜRKSAT 3A dışındaki uydularınızla İnternet, telefon gibi hizmetler veriyor musunuz yani sadece 3A'yla mı veriyorsunuz, yoksa diğer uydularda da bu hizmetler var mı? VSAT denilen teknolojiyi kullanıyor musunuz? İnternet sitenizde 3A uydusu için, uyduya yetkisiz erişimin önlenmesi

için şifreleme özelliği şeklinde bir ifade var. Yani TÜRKSAT 3A'daki şifreleme nasıl bir şifreleme yani buradaki kullandığınız şifreleme nasıl bir şifreleme? Şifreleme yapılan sistemde ne tür algoritmalar kullanılıyor? Şifreleme yapılırken kullanılan kriptoloji, şekli, anahtar boyu nedir? Bu şifreleme sistemleri özel firma tarafından mı sağlanıyor, yoksa millî mi yani siz mi, kendiniz mi gerçekleştiriyorsunuz? Eğer bu şifreleme millî değilse VSAT üzerinden akan, bilhassa kamu kuruluşları veya özel sektöre ait hassas bilgilerin üçüncü tarafların eline geçmeyeceğinin garantisi nedir? İnternet sitenizde sadece 3A uydusu için şifreleme yapıldığı belirtiliyor. O zaman şu akla geliyor: Diğer uydular için böyle bir şifreleme mevcut değilse oradan akan bilgiler açıktan mı gidiyor yani herkes ulaşabiliyor mu? Bu ne kadar güvenli? Uydulara üreticisi tarafından müdahale ediliyor mu yani üretici firma uydulara sizin kontrolünüz dışında müdahale edebiliyor mu? Bunun bir garantisi var mı bu anlaşmalarda yani müdahale edip etmeme noktasında? Eğer böyle bir tehlike varsa güvenlik ve sızmayla alakalı testler yapıyor musunuz? Böyle bir yeteneğimiz, bizim kendi içimizde böyle bir kabiliyetimiz var mı?

Diğer taraftan, Uydunet üzerinden İnternet hizmeti veriyorsunuz tabii. İnternet trafiğini takip edebiliyor musunuz? Yılmaz Bey'in de söylediği gibi aslında bir ölçüde. Ne ölçüde takip edebiliyorsunuz? Burada İnterneti kullanan kişilerin kişisel bilgileri saklanıyor mu veya saklanıyorsa hangi bilgileri saklanıyor ve bu bilgiler ne kadar süreyle sizin sisteminiz üzerinde tutuluyor yani ne kadar süre, bir yıl mı, üç yıl mı, beş yıl mı, var mı, yok mu? Bu bilgilerin yedeklemesi yapılıyor mu? Eğer bu bilgilerin ifşa olması durumunda -eğer varsa bu bilgiler, duruyorsa- herhangi bir yasal yaptırım var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Aksünger...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ben de teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar aslında çoğu şeyi sordu. Aslında merak ettiğim, yer istasyonları konusunda. Türkiye'de gerçekten uydudan gelen bütün veriyi çözebilecek yer istasyonlarına sahip miyiz? Doğal olarak İnternet trafiğini söylemiştik. Bununla ilgili TİB'le aranızda, yine, bildiğimiz diğer kurumlara aynı mevzuat mı geçerli aranızda? Yine, aynı soruyu tekrarlayacağım. Günlük olarak, geçmiş dönem de dâhil olmak üzere bu verileri TİB'e aktarıyor musunuz veya TİB sizden hangi yöntemle alıyor bu verileri? Şimdi, bu özellikle askerî haberleşme konusunun Millî Savunma Bakanlığına verildiğini söylediniz ve oraya müdahil durumda olmadığınızı söylediniz. İşte, mesela son yaşadığımız Güneydoğu'daki Uludere olayı da tamamen onların elinde mi yani Millî Savunma Bakanlığının? Bir de merak ettiğim, onların elindeyse teknik bir altyapıları var mı, tamamen siz bu konuya müdahil değilseniz? Arkadaşlar bahsetti gerçi, en son Göktürk-2 Çin'de yapıldı bir vesileyle, buradan atıldı. Peki, altyapıyla ilgili yazılımlar ve donanımların ne kadarı sizin hakimiyetinizde? Diyelim, problem olduğu zaman hem yazılım hem de donanım açısından baktığınızda müdahaleyi nasıl

gerçekleştiriyorsunuz? Siz mi yapıyorsunuz, yoksa üretici olan vendor'ın kendisi mi yapıyor bunu? Diğer uyduları da Ali Bey söyledi, diğer uydu kapasiteleriyle birlikte İnternet kapasitesinin önümüzdeki süreçte TÜRKSAT çoğunu kapasite olarak karşılayabilecek durumda mı? Bir de rekabetin içerisine neden girmiyorsunuz? Çok önemli olduğuna inandım çünkü hem hız açısından olsun hem de maliyet açısından olsun ülkedeki vatandaşların çok daha düşük bir maliyetle İnternet alma olasılığını siz sağlayabilirsiniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cihaner...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ben de sunum için teşekkür ediyorum.

Benim soracağım soruların çoğunu arkadaşlar sordu. Bu, dünyadan görüntü alma hikâyesi, buna dair bir pratiğiniz var mı? Yani, Türkiye’den görüntü alıyor musunuz? Bunlar nerelerden alınıyor, ne sıklıkla alınıyor, nasıl arşivleniyor? Ve benzer işi yapan diğer uydular olduğunu duyuyoruz. Örneğin, bu Google’ın bir uygulaması vardı “Street View” diye, onunla ilgili galiba bir ceza falan da verildi. Bunlar ne kadar arşivleme olanağına sahip? Yani, atıyorum, biz bir yıl önceki bir sokağın görüntüsünü şu anda uydu teknolojisini kullanarak elde edebilir miyiz? Ne çözünürlükte elde edebiliriz? Buna dair bir önleminiz var mı? Yani, çözünürlüğü, detayını ne kadar elde edebiliriz?

Bir diğeri, bu tarz hizmet veren, GPS hizmeti veren ya da işte, bu “Google Earth” gibi birtakım hizmet veren firmalar var, uydu firmaları var. Bunlarla aranızda herhangi bir anlaşma var mı veri alışverişine ilişkin? Bunların detayları nedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, biraz önce TELEKOM’un sunumunda olduğu gibi, siz de dinlediniz, tabii, belki hepsini not alma imkânınız olmamış olabilir. Bilahare tutanaklardaki soru kısımları sizlere gönderilecek ama şu anda not alabildiğiniz ölçüde genel değerlendirme yapabilecekseniz bunları cevaplandırabilirsiniz. Bilahare yazılı olarak da gönderirsiniz.

Buyurun.

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Peki, ben aldığım notlardan genel çerçevede cevapladığım kadar cevaplandırmaya çalışacağım. Yine, detaylı sorular olduğu için daha sağlıklı olması açısından diğerlerini de yazılı hemen, süresi dâhilinde cevaplamayı düşünüyoruz.

Önce, Kablo TV ve Uydunet hizmeti altında verilen Uydunet İnternet hizmeti kablo marifetiyle yapılan bir şeydir, bu da uydu aracılığıyla yapılan bir hizmet değildir. Normalde yine bu kapsamda TİB’le Kablo TV ve İnternet iletişimi anlamında biz iletişim hâlindeyiz. Bizden her türlü istenen bilgiyi belli istenen periyotlar dâhilinde kendilerine aktarıyoruz bir TELEKOM operatörü gibi.



Yine, e-devlet'le ilgili... Yani, biz uydu haberleşmesi ve uydu teknolojileri konusunda hazırlık yaptık ama e-devlet de çok popüler bir konu olduğu için onu da burada paylaşmamda bir sakınca yok. E-devlet'te kullanıcı bilgileri dışında yani şifreli bir şekilde kişisel kullanıcıların şifresi haricinde herhangi bir bilgi tutulmamakta. Kişi bu portale dâhil olduğunda anlık olarak, ilgili kurumdan aldığı hizmet kapsamında anlık sorgulama ile bu hizmet kişinin ekranına ve kullanımına sunulmaktadır. TÜRKSAT şeyi olarak bizim bu verilere ulaşma şeyimiz bulunmamakta yani bu, vatandaşlara, sadece o kullanıcıya ait bilgilerdir ve anlık sorgulamalarla ilgili kurumun, bu, sosyal güvenlik kurulumuysa oraya, Adalet Bakanlığı ise oraya, hangi kurumdan hizmet alıyorsa onun tetiklemesi sonucu o an olarak ekranda görür. Dolayısıyla, bu verilerin hiçbirisi... Zaman zaman medyada da yer aldığı için bunu aktarmakta fayda görüyorum: Bu portalle ilgili güvenlik açısından her türlü önlemler alınıyor bizim Bilgi Güvenliği Direktörlüğümüz kapsamında ve üçüncü bir göz olması açısından her altı ayda bir bununla ilgili güvenlik testi, sızma testleri yapılıyor ve bunların hiçbirisinde de bir sıkıntıyla karşılaşmadık.

GÖKTÜRK-2'yi ben, hani, zikrettim ama o bizim sorumluluk alanımızda ya da bizim fırlattığımız bir uydu değil, o bir gözlem uydusu. TÜRKSAT'ın sorumluluk alanındaki uyduların hepsi haberleşme uydusu.

“Uydulara üretici firmalardan müdahale ediliyor mu?” diye bir soru geldi. Şimdiye kadar böyle bir durum olmadı. Bu uydulara sadece TÜRKSAT yetkililerinin, TÜRKSAT personelinin erişim yetkisi bulunmakta. Bu, gerektiği anlarda manevra yaptıрма, işte, belirli iklim ve tarih geçişlerinde sağlanmaktadır. Olası bir durumda firmaların da müdahale etmesi belirli bir anlaşma dâhilinde mümkündür ama şimdiye kadar böyle bir şey vuku bulmamıştır, ihtiyaç duyulmamıştır.

Yine, “TÜRKSAT'ın teknik imkânlarıyla cep telefonu dinlemesi yapılıyor mu?” diye bir soru geldi. Böyle bir dinleme yapmıyor, teknik olarak da buna şeyi yok yani kabiliyeti, böyle bir teknoloji...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Mümkün mü bu tarz bir teknoloji?

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Yok, değil.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Hayır, yani, başka bir yolla başka bir ülkenin yapması teknik olarak mümkün mü?

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Uydular açısından mı? Yok, mümkün değil çünkü biz uydu üzerinden bir cep telefonu hizmeti vermiyoruz hani...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Sizi kastetmiyorum. Yani, Türkiye'yi kapsama alanına alan bir uydu telefon iletişimine nüfuz edebilir mi?

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Anlıyorum.

BAŞKAN – Yani, şöyle diyelim veya ben de buna katkı vereyim: Yani, uydudaki sesleri toplayan ve onları ayırabilen bir sistem, bir teknoloji var mı? Sizin açınızdan demiyor.

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Anlıyorum.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Askerî olarak ben söyleyeyim. Sayın Başkanım, İsrail’e ait üzerimizdeki muhabere uyduları Türkiye’deki telefon haberleşmesini dinleyebilir mi? Ben dinler diye düşünüyorum, siz ne dersiniz?

TÜRKSAT UYDU HİZMETLERİ KURUMSAL ÇÖZÜMLER DİREKTÖRÜ VEKİLİ SÜLEYMAN KUZU – Şimdi, cep telefonu uygulaması uydu sistemi değil, hücresel, karasal bir sistem. Hani, 900 megahertzde, 1.800 megahertzde hizmet veren bir sistem normalde cep telefonu servisleri. Yani, uyduyla bağlantılı bir servis değil, tamamen karasallı kullanır, baz istasyonlarından bunu kullanıcıya sağlar. Baz istasyonu arkasında da genelde karasal hatları kullanırlar, radyolink bağlantısını kullanırlar. Çok az bölgelerde yani genelde bu sunumda adı geçen acil durumda yani karasal hattın kesildiği durumlarda, baz istasyonunun bağlantısını sağladığı durumda uydu devreye girer, ki, normal kullanımda uydu GSM uygulamasında yer almaz. Bu durumdan dolayı da yani uydudan bu şekilde cep telefonlarını dinleme imkânı yoktur yani uydudan yoktur.

İLHAN CİHANER (Denizli) - Hayır, hayır, ya, bir türlü anlatamıyoruz biz bunu. Şimdi, GSM nihayetinde bir elektromanyetik dalga yayıyor. Bunu alabilecek güçte uydularda da -biliyoruz- alıcılar var, vericiler var. Uydular bu verileri alıp, işleyip, bu verileri değerlendirip iletişimin içeriğine nüfuz edebilir mi teknik olarak? Soru bu.

TÜRKSAT UYDU HİZMETLERİ KURUMSAL ÇÖZÜMLER DİREKTÖRÜ VEKİLİ SÜLEYMAN KUZU – Tamam, onu da şöyle açıklayayım: Baz istasyonlarını yani orada uydunun gücü değil de verici tarafın gücü önemli. Baz istasyonlarının gücü zaten, hani, BTK’nın...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Yok, zaten alıcıdan bahsediyorum.

TÜRKSAT UYDU HİZMETLERİ KURUMSAL ÇÖZÜMLER DİREKTÖRÜ VEKİLİ SÜLEYMAN KUZU – Ha, yani, alıcı...

İLHAN CİHANER (Denizli) - Bu hassasiyette bir uydu alıcısı mümkün müdür?

TÜRKSAT UYDU HİZMETLERİ KURUMSAL ÇÖZÜMLER DİREKTÖRÜ VEKİLİ SÜLEYMAN KUZU – Şöyle: Elektromanyetik dalganın yayılımında verici tarafın gücü ne kadar kilometre gideceğine bağlı. Şimdi, GSM uygulamalarında baz istasyonunun 30-40 kilometre bir kapsama alanı vardır. Uyduların en yakını bin kilometrede falan dünyaya.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ya, bu ECHELON sistemi falan da vardı ya, bilmem, hani, bu tartışıldı, işte, dünyadaki tüm bu elektromanyetik iletişimi alıp, takip edip...

TÜRKSAT UYDU HİZMETLERİ KURUMSAL ÇÖZÜMLER DİREKTÖRÜ VEKİLİ SÜLEYMAN KUZU – Yani, onu bir yerde toplayıp, nasıl söyleyeyim, uyduya onun ulaşması lazım, baz istasyonları onu uyduya ulaştıracak güçte değil.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Mümkün değil yani.

TÜRKSAT UYDU HİZMETLERİ KURUMSAL ÇÖZÜMLER DİREKTÖRÜ VEKİLİ  
SÜLEYMAN KUZU – Değil. Yani, zaten directive uygulama bu yani bu yöndeyseniz bu yönde verilen bir şey. Uyduların yönüne doğru şey yapması lazım. Mesela, bir uydu haberleşmesinde 36 bin kilometreye ulaşmak için hem parabolik antenler kullanılıyor yani GSM’deki gibi çok yaygın bir dalga değil, daha directive bir dalga yani daha güçlü bir verici ile daha yönlendirilmiş bir dalga kullanıyor.

İLHAN CİHANER (Denizli) - ECHELON falan o zaman efsane mi?

TÜRKSAT UYDU HİZMETLERİ KURUMSAL ÇÖZÜMLER DİREKTÖRÜ VEKİLİ  
SÜLEYMAN KUZU – Yani, o, tabii, elektromanyetik bir teorem yani kullanılan bir şey ama tabii, bunun uygulamada teknik cihazlarda pek yeri yok.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – yerde ara istasyon olduğunda yapabilme ihtimali var mı?

TÜRKSAT UYDU HİZMETLERİ KURUMSAL ÇÖZÜMLER DİREKTÖRÜ VEKİLİ  
SÜLEYMAN KUZU – “Ara istasyon” derken, onu toplayıp onları...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Evet.

TÜRKSAT UYDU HİZMETLERİ KURUMSAL ÇÖZÜMLER DİREKTÖRÜ VEKİLİ  
SÜLEYMAN KUZU – Yani, bu, tamamen -şu an ben bilmiyorum- GSM teknolojisiyle alakalı yani GSM’i çözüp onu halledecek, yani kırma işlemi, dinleme işlemi orada halledilmiş olacak, ondan sonra uyduya iletimi ayrı bir konu tabii.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Yerdeki toplama istasyonu uyduya iletimini yapabilir.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Başkanım, son bir soru: Türkiye’den dışarıya yayılan, uyduya çıkan her elektromanyetik yayılımı kontrol edebiliyor muyuz? Çünkü, bir güçten bahsettiniz, işte, belli tabakalardan bahsettiniz. O uydu hatlarına, yörüngelerine ulaşacak güçte yayınların hepsini gözleyip, takip edip, nereden gidiyor, bunu takip edecek bir sistemimiz var mı?

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Şimdi, bu uyduların başka uydu üzerindeki şeyi izleme kabiliyeti yok. Sadece kendi üzerinden geçen trafiği -trafiği derken, hani, bunun yüzde 85’i televizyon yayınlarından oluşuyor- izleme değil de aldığı sinyalleri gönderme yani başka uyduları ya da başka sinyalleri alma gibi bir kabiliyeti bulunmamakta.

Yine, aldığım notlardan ben bazı sorulara...

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Ünal’ın sorusuna çok bir şey gelmedi galiba.

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – 2A, 3A ile ilgili, onu cevaplayacağım.

BAŞKAN – Yok, yok, Sayın Ünal’ın...

Şirin Bey, bir daha tekrarlıyorsanız belki arkadaşlar not... Somut bir soruydu tek cümlelik.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Şimdi, komşu ülkelere ait askerî haberleşmemizi dinleyen uydular üzerimizde. Ben bunun cep telefonu olsun, diğer telefon haberleşmemiz olsun izleyebildikleri kanaatindeyim yani, benim teknik bilgim, tecrübem bu yönde. Siz ne dersiniz arkadaşlar?

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Şimdi, bir varsayım üzerine konuşuyoruz. Hani, henüz “public” edilmemiş, duyurulmamış bir teknoloji olur mu olamaz? Hani, biz, bizdeki mevcut olanı biliyoruz ama o ülkelerin buna kabiliyeti var mı yok mu gerçekten şu an bilmiyoruz biz. Bununla ilgili net bir cevap veremiyoruz.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Bu 2A, 3A şifrelemesiyle ilgili bir soru gelmişti, “Açık mıdır?” şeklinde. TÜRKSAT 2A’da sadece televizyon yayınları olduğu için orada ayrıca bir şifre söz konusu -hani, bunun açık bir yayın olduğunu zikretmiştik- yani o fark oradan kaynaklanıyor, 2A’da sadece televizyon yayınları var, o şifreleme o yüzden yok.

Uydularımızda üretici firma müdahale edemez, şifreli kontrol ve erişim sağlanıyor.

Yine, yer istasyonlarımızın da yayınların devamlılığı takibi var yani, sağlıklı bir şekilde bu yayınlar devam ediyor mu, içerik takibi bulunmamakta, böyle bir teknik de yok.

Askerî haberleşme bantları tamamen Türk Silahlı Kuvvetlerinin kontrolünde. TÜRKSAT sadece uydu kapasitesi sağlıyor. Onların içeriğini bilmiyoruz. Hani, Uludere ile de ne kadar alakası var açıkçası onu da bilemiyoruz. Dolayısıyla, biz, sadece, TÜRKSAT AŞ’nin rolü olarak, daha önce zikrettiğim kapasite sağlayıcısı olarak şey yapıyoruz. Tüm erişim, şifreleme gibi faaliyetler Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından yapılmaktadır. Arzu edilirse oradan detaylı bilgi alınabilir.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – “Millî Savunma Bakanlığı” dediniz, “Türk Silahlı Kuvvetleri...” Hangisi?

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Ben genel olarak askeriyeyle kastediyorum, Bakanlık değil Türk Silahlı Kuvvetleri olarak düzeltiyorum.

BAŞKAN – Sanıyorum, teknik sorularla ilgili bir yazılı hazırlık yapacaksınız.

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Evet.

BAŞKAN – Önümüzdeki hafta sonuna inşallah yetiştirirsiniz, ulaştırırsınız bize.

Bunun dışında, belki daha sonra Komisyonumuzda tartışırız, hani, yerinde bir inceleme gerekir mi? Belki böyle bir ihtiyaç olursa da TÜRKSAT’ın merkezine gelip bir inceleme yapabiliriz.

Teşekkür ediyoruz.

TÜRKSAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEMİL SAĞIROĞLU – Ben teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Arkadaşlar, dün 2 tane önerimiz vardı. Bir de özellikle önümüzdeki hafta için programımız: İstanbul’daki mobil şirketler ve TÜBİTAK’ta bir incelemeydi. Bunun bir alt komisyon marifetiyle yapılmasının ben şahsen uygun olacağını düşünüyorum. Çünkü, bütün ekip belki gidemeyebiliriz. Bununla ilgili bir alt komisyon kurulmasını teklif ediyorum. Eğer, bu noktada isterseniz bir teklif olarak ben sunayım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buna göre, “9 kişilik” diye burada arkadaşlar bir hazırlık yapmış, 9 kişilik bir alt komisyon. Bu noktada sayısal tüzüğe göre nasıl oluşturulacak? Yani, 9 kişilik bir alt komisyon, bunun; 5 AK PARTİ, 2 CHP, 1 MHP, 1 BDP olarak Tüzük’e göre arkadaşlar sayısal veriyi çıkarmışlar. Bunu isterseniz burada belirleyelim bugün. Arkadaşlar, belki bugün toplantı yapıp önümüzdeki haftanın programını belirlerler. Yani, o noktada kim olabilir? Ona göre, bugün belirleyelim ki...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Sayın Başkanım, bir iki konu söyleyeyim, bunlarla ilgili...

Komisyon mutlaka teknik bir inceleme yapacaktır. Alt komisyonlar olması aslında hızlı gitmemiz için ben çok önemli olduğunu daha önceki -aslında- tecrübelerden de biliyoruz, arkadaşlarımızla birlikte de yaptık.

Burada ama çok önemli olduğuna inandığım -daha önce de size de ifade etmiştim ben- özellikle bu istihbaratın başında veya bu işten tecrübe edinmiş, bunu meslek olarak da yapmış bizim yani kurumlarımızın başında da bulunmuş insanların dinlenmesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum, geçen haftalarda bunu konuştuk. Bir an önce bunları eğer dinleyebilirsek o zaman neyi de konuşabileceğimizi de, o yörengemizi de biz aslında birazcık belirleyebiliriz diye düşünüyorum.

Yoksa, yani, mağdurların dinlenmesi konusu var. Ama ilk önce nasıl yapılmış bunlar? Samimiyetle bize anlatabilme yeteneğine sahip olacak 1, 2 kişi olması lazım. Belli ki gittiğimiz her yer dâhil olmak üzere bu bilgileri alamayacağız. Yani, kurumların hepsi kendi içerisindeki yasal mevzuatta yaptıkları bütün her şeyi anlattılar. Ama görünen o ki burada bir sıkıntı da var, beklenti bizden de yüksek, yani görünen o.

Bu 5-6 tane isimle ilgili bugün konuşalım. Özellikle, geçmiş dönemde, arkadaşlar örnek vermişti, “Hanefi Avcı.” demişlerdi veya Emniyet istihbaratın, diğer istihbaratın başında daha önce çalışmış insanlar... Bunların dinlenmesini bir sağlarsak ne konuda da nereye gideceğimizi biraz oradan da şey alabiliriz. Ben gittiğimiz hiçbir kurumdaki hiçbir şey alamadım yani. Onlar zaten söylemiyorlar, “Biz, bir şey yapmayız, etmeyiz...” Haklı tabii adam, yani ne diyecek? “Yaptık, ettik.” de diyemez de bizim çözmemiz gerekeni çözemiyoruz. En azından biraz daha yürekli... Kapalı bir oturumda, tamamen kapalı, herkese kapalı, bizlerin dinleyeceği bir oturumla...

BAŞKAN – Kapalı olmuyor biliyorsunuz, kapalı yapmak mümkün olmuyor yani.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Yaparız yani, bununla ilgili gerçekten müeyyide de konabilir. Biz bir iş çözmek istiyoruz, hepimiz için de o müeyyide geçerli olsun yani, herkes için geçerli olsun, basına sızma konusunda da geçerli olsun bence. Suçlayalım da gerekiyorsa ama bu işi çözmek için bir adım atmak lazım bununla ilgili. Bunları dinlersek, 5-10 tane isim... Ben birkaç tanesiyle ilgili şöyle bir düşündüm, taşındım ne olabilir, ne kadarını söyler? Onda 1’ini söylese en azından bir şey yani. Kimse bir şey söylemiyor çünkü bize.

BAŞKAN –Şöyle yapabiliriz: İki alt komisyon, biri teknik çalışma yürütecek, yani bu teknik çalışmaları...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bir de mağdurları dinlemek için de ayrı bir şey olursa zaman kazanırız.

BAŞKAN - ... bir de, bundan sonra dinlenecek kişilerle ilgili... Çünkü, biraz hızlandırmamız gerekiyor, zamanımız da yani daralıyor. Meclis Başkanlığından da süresi içerisinde komisyonların çalışmalarının bitirilmesi, ek süre istenmemesi ile ilgili daha önce yaşanan araştırma komisyonlarındaki sıkıntılardan dolayı bir yazı da göndermişler. Yani, bizim tabii süremiz de bir yandan hızlanıyor. Belki 2 tane alt komisyon kurabiliriz bundan sonra biraz daha hızlandırmak için. Yani, bir teknik çalışmaları yürütecek -yani, bu, İstanbul'a da gider ya da başka çalışmalar yapacaksa- bir de belki, hukuki komisyon diyebiliriz yani dinlenecek. Yani, olabilir iki tane komisyon kuralım. Bundan sonra biraz daha bölünerek ve belki hızlı çalışmayı yürütelim yani, o da uygun. O noktada iki komisyon olarak alt komisyonu oluşturalım o zaman. Biri, biraz daha teknik ağırlıklı yürütecek bir komisyon.

BİLAL UÇAR (Denizli) – İstanbul şeyini ondan sonra mı düşünelim, yoksa...

BAŞKAN – Şimdi, zaten bence bugün bunu oluşturalım çünkü zaman geçiyor, ona göre İstanbul'daki programı bir dahaki hafta... Çünkü bizim programı İstanbul programına almıştık bir dahaki hafta. Bunu bugün oluşturabilirsek İstanbul programını yürütür yani Komisyon, yoksa önümüzdeki hafta boşta kalacak yani boş geçmiş olacağız, çalışma yapma şansımız olmayacak. Bir hafta da önemli çünkü zaman geçiyor yani bugün isterseniz bu iki komisyonu...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Kimi çağıracağız, onu da bugün aslında... Davet edelim, gelsin, anlatsınlar tarzında, öyle bir şey.

BAŞKAN – Önce isterseniz şu komisyonları belirleyelim. Tabii, burada MHP'den arkadaşlar yok ama biz onların... Onlar kendileri bildirirler, isimleri bildirirler.

O zaman, iki tane alt komisyon kuracağız. Dokuzar kişilik olma şansı yok, yedişer kişilik kuracağız o zaman, tekli sayı olması gerekiyor. Tabii, Hasip Bey bir tarafta tek şahıs, yapacak bir şey yok ona. Yedişer kişilik yapacağız o zaman.

Sayısal şey nasıl olacak?

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – BDP'yi ikiye mi bölüyorsunuz?

BAŞKAN – Vallahi, onu düşünüyorum. Hasip Bey'den aslında 2 kişi çıkar yani. Hasip Bey sanıyorum, herhâlde teknik tarafta pek...

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Herhâlde fizikî anlamda kastetmediniz.

BAŞKAN – Diğer tarafta olmak isteyecektir zannediyorum, teknik tarafta...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Dört, iki, bir; yani birinde MHP olacak, birinde BDP olacak yani öyle bir şeyi anlamak lazım.

BAŞKAN – Yok, o da olmaz şimdi. Birini dokuz, birini yedi yapalım; on altı. Ben joker olarak iki tarafa da gidip geleyim yani müsait oldukça. Dokuz, yedi yapalım, tam şey olur o zaman. Teknik kısmı yedi yaparız yani diğer kısmı dokuz yaparız.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Kapalı oturumlarda dinleyeceklerimizi buraya çağıralım.

BAŞKAN – Tabii, dinleyeceğimiz kişileri belirledikten sonra yani artık durumlara göre nerede...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Yok yok, bilgi verebilecek olanları. Cezaevinde söylenen, 1 kişiden bahsediliyor, Hanefi Avcı'dan bahsediliyor yani başka biri yok ama nerelerden bilmiyorum ama daha önce istihbaratın başında olmuş veya içinde bulunmuş veya bu işleri yapmış olduğu bütün her taraftan belli olanları bir dinleyelim yani kapalıyla dinleyelim onları.

BAŞKAN – Gizlilik kararı almamız gerekecek yoksa...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Alalım yani biz bu işi çözmek zorundayız.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, özellikle son MİT ziyaretimizden sonra, biz biraz bilgi almakta zorlanabiliriz yani...

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Zaten adam yok ki Sayın Başkan.

BAŞKAN – Amenna yani biz tabii, ne kadar aldık, ne kadar almadık da bu hepimizin kendi takdirindeki bir durum ama yani orada söyleyecekleri şeylerin dışarıda sızması ihtimaline binaen insanlar tabii ki konuşmak istemeyebilirler. O yüzden, çağıracağımız arkadaşlara bu şeyi verebilmemiz lazım bizim.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Karar alalım yani eğer bilgi alabileceksek, yararı olacaksa gizlilik kararı olsun tabii ki.

BAŞKAN – İşte, onu bilme şansımız yok tabii. Gelen insanın ne kadar, neyi söyleyeceğini önceden bilme şansına sahip değiliz ama belki bu noktada yani herhangi bir şekilde bilgi dışarıya çıkmayacağı noktasında bir güven verebilirsek belki söyleyebilecekleri... Ben de o anlamda söylüyorum tabii. Onu tabii, sonrasında konuşuruz.

O zaman, iki tane komisyon o noktada... Bugün bildirilebilir mi isimler?

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Tamam, biz bir konuşalım.

BAŞKAN – Bugün Atilla Bey'le Enver Bey'e de bir ulaşırsanız onlara da söylersiniz, onlar bir bir hangi şey olacaksa... Hasip Bey'i zaten 9 kişilik yere büyük ihtimalle alacağız.

Şimdi, bu 7 kişilik komisyon İstanbul ziyaretini -çünkü teknik olacak o şey- komisyon oluşunca arkadaşlar kendileri onun planlamasını, programını yaparlar, ona göre de siz orayla irtibata geçersiniz.

Dinlenecek kişilerle ilgili, bilmiyorum, bugün hemen isim üretebilir miyiz?

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Verelim bence, haftaya...

BAŞKAN – Yani onlara bence de bir hazırlanalım yani bununla ilgili bir...

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Haftaya dinleme yapmayalım.

BAŞKAN – Haftaya zaten dinleme yapma şansımız çok zor ama ağırlıklı dinleme yapacak o 9 kişilik oluşacak komisyon haftaya bir toplantı yapar, kişileri, şahısları, şeyleri o toplantıda

belirleyebilirler. Haftaya zaten belki dinleme yapma şansı –zaman olarak da yetişmeyeceği için olmayabilir ama en azından “Kimleri dinleyebiliriz?”le ilgili bir karar oluşturulması açısından, o 9 kişilik oluşacak alt komisyon haftaya toplantıyla bunları belirleyebilir yani onu o komisyona bırakalım, kendileri, o komisyon tartışsın, oluştursun. Bugün onların isimlerini verip oluşturabilirsek haftaya ekibim yani 7 kişilik olacak alt komisyon İstanbul'daki çalışmalar için gider, diğer komisyon burada kimlerle ilgili çalışma yapacağını belirler. Önümüzdeki haftanın programını böyle yaparız.

O zaman, bu komisyon oluştuktan sonra, kendi içerisinde bunları belirlesinler. Bugün isimleri aldıktan sonra, komisyonlar kendileri bugün dağılmadan, bence bir toplantı yapmalarında fayda var, bugün isimleri oluşturabilirsek. Yani haftaya, önümüzdeki hafta programını gerçekleştirme açısından, şöyle kısa, bir on beş-yirmi dakikalık bir toplantıyla önümüzdeki hafta en azından programını belirlesinler diye düşünüyorum.

O zaman, isimleri bekliyoruz. Ona göre bugün...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Alt komisyonlar mı toplansın bugün, on beş- yirmi dakika?

BAŞKAN – Yani bir toplansın da önümüzdeki hafta, mesela, diyelim ki İstanbul'a gidecek komisyon, en azından programını yapsın, diğer komisyon da...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Kimleri dinleyeceği...

BAŞKAN – Onu belki bugün yetiştiremeyebilirler ama en azından önümüzdeki hafta ne zaman toplanacak –çünkü alt komisyonlarda da sanırım bir alt komisyon başkanı seçiliyor usul, prosedür itibarıyla- yani o kısmını gerçekleştirsin, usulü işlem kısmını bugün gerçekleştirsin ki önümüzdeki hafta daha rahat bir çalışma ortamı olsun.

O zaman, isimleri geldikten sonra arkadaşlar toplantıyla ilgili yer ve saat bildirirler.

Peki, teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.58